

การรักษาด้วยยาในผู้ป่วยจิตเภทเป็นวิธีหนึ่งในการรักษาที่สำคัญและมีผลต่อการกลับเป็นซ้ำ ดังนั้นการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกในการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยจิตเภทมาใช้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้การดูแลที่เป็นมาตรฐานและได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยจิตเภทโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แพทย์จำนวน 1 คน พยาบาลจำนวน 3 คนที่ปฏิบัติงานที่คลินิกจิตเวช และผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยยาในคลินิกจิตเวชจำนวน 51 ราย ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยจิตเภทซึ่งผู้ศึกษาปรับปรุงจากแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วย จิตเภทของ สุตรัก พิละกันทา (2550) 2) แบบประเมินระดับของความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของสารุพร พุฒขาว (2541) 3) แบบประเมินอาการทางจิตของพันธ์ภา กิตติรัตนไพบูลย์ (2546) 4) แบบวัดความพึงพอใจสำหรับผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการดูแลโดยการใช้นโยบายปฏิบัติทางคลินิกของสุพรรณิ เจริญวิศิษฐ์และคณะ (2546) และ 5) แบบวัดความพึงพอใจ

ของเจ้าหน้าที่ผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกของสุพรรณิ เตรียมวิศิษฐ์และคณะ ดำเนินการศึกษาโดยอิงกรอบแนวคิดการใช้และการประเมินผลแนวปฏิบัติทางคลินิกของสถาบันวิจัยทางการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติประเทศออสเตรเลีย (NHMRC, 1998) แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยจิตเภท ผู้ศึกษานำไปตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้จากผู้ทรงคุณวุฒิ แบบประเมินระดับของความร่วมมือในการรักษาด้วยยานำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธี คูเดอร์ริชาร์ดสัน-21 ได้เท่ากับ 0.81 และแบบประเมินอาการทางจิตนำมาทดสอบฝึกในกลุ่มพยาบาลที่ใช้จำนวน 3 คน ให้คะแนนตามอาการที่ตรวจพบและการสัมภาษณ์จึงมีความตรงกันเท่ากับ 1 และนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบักได้เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา โดยเปรียบเทียบผลลัพธ์ก่อนและหลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกในผู้ป่วยกลุ่มเดียวกัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับของความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยจิตเภทก่อนการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกอยู่ในระดับดีร้อยละ 58.82 และหลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94.12 2) อาการกำเริบจากการขาดความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยจิตเภทโดยใช้แบบประเมินอาการทางจิตก่อนการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกพบผู้ป่วยมีอาการทางจิตร้อยละ 82.35 หลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกลดลงเหลือร้อยละ 49.02 3) การกลับมารักษาซ้ำในโรงพยาบาลก่อนการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกผู้ป่วยจิตเภทกลับมารักษาซ้ำร้อยละ 13.51 และหลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกไม่พบผู้ป่วยจิตเภทกลับมารักษาซ้ำ 4) การมาตรวจตามนัดของผู้ป่วยจิตเภทก่อนการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกผู้ป่วยจิตเภทมาตรวจตามนัดร้อยละ 61.36 หลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกผู้ป่วยจิตเภทมาตรวจตามนัดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 82.35 5) ความพึงพอใจของผู้ป่วยจิตเภทต่อการใช้นโยบายทางคลินิกผู้ป่วยจิตเภทมีความพึงพอใจร้อยละ 90.20 และ 6) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกพบว่าเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจร้อยละ 100

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยจิตเภทสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีของการดูแลผู้ป่วยจิตเภทได้ ดังนั้นทีมดูแลผู้ป่วยควรนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปปฏิบัติในงานประจำต่อไป

Medication is a treatment regimen for people with schizophrenia, and it is the significant contributing factor for relapse. Therefore, implementing clinical practice guidelines for enhancing medication adherence of patients with schizophrenia is crucial practice in order to enhance the standard of care and better outcomes. The purpose of this operational study was to determine effectiveness of clinical practice guidelines for enhancing medication adherence of patients with schizophrenia at Nakornthai Crown Prince hospital, Phitsanulok province. Sample included one physician, three nurses in the psychiatric clinic and 51 patients with schizophrenia who received services at psychiatric clinic, during July to August 2008. The instruments used in this study composed of; 1) The Clinical Practice Guidelines for Enhancing Medication Adherence of Patients with Schizophrenia, modified from the Clinical Practice Guidelines for Enhancing Medication Adherence of Patients with Schizophrenia developed by Sudrak Pilakanta (2007). 2) Assessment of Medication Adherence developed by Sathuporn Poodkhao (1998). 3) Assessment of Brief Psychiatric Rating Scale translated by Punnapha Kittirattanapaiboon

(2003). 4) Satisfaction on Implementation of Clinical Practice Guidelines for Enhancing Medication Adherence of Patients with Schizophrenia, and 5) Satisfaction on Implementation of Clinical Practice Guidelines for Enhancing Medication Adherence of Physicians and Nurses developed by Supanee Triamvisith and associates (2003). The study was applied using the implementation and evaluation of clinical practice guidelines framework of Australian National Health and Medical Research Council (NHMRC, 1998). The Clinical Practice Guidelines for Enhancing Medication Adherence of patients with Schizophrenia at Nakornthai hospital was confirmed by the panel of experts. Reliability of Assessment Medication Adherence tested by Kuder-Richardson-21 was .81. Interrater reliability of Assessment Brief Psychiatric Rating Scale among 3 nurses was 1 and reliability tested by Cronbach's alpha coefficients was .98. Descriptive statistics were used for data analysis and relative outcome before and after implementing Clinical Practice Guidelines.

The results of this study revealed that: 1) Before implementing the clinical practice guidelines 58.82% of patients with schizophrenia had medication adherence at a good level, whereas after implementation 94.12% had medical adherence. 2) Relapse rate before implementing the clinical practice guidelines was 82.35%, whereas after implementation the relapse rate decreased to 49.02%. 3) Re-admittance rate of patients with schizophrenia before implementing the clinical practice guidelines was 13.51%, whereas after implementation there was no patient re-admittance. 4) Follow-up rate before implementing the clinical practice guidelines was 61.36%, this increased to 82.35% after implementation of the clinical practice guidelines. 5) Ninety point two percent of the patients with schizophrenia were satisfied with the implementation of Clinical Practice Guidelines for Enhancing Medication Adherence. 6) One hundred of the physician and nurses were satisfied with the implementation of the Clinical Practice Guidelines for Enhancing Medication Adherence.

The results of this study indicate that implementation of the Clinical Practice Guidelines for Enhancing Medication Adherence of Patients with Schizophrenia leads to a better outcome. Therefore, these clinical practice guidelines should be implemented continuously in routine care in this setting.